

Оподаткування фізичних осіб в Україні

2024 рік

Оподаткування фізичних осіб в Україні

База оподаткування

База оподаткування податком на доходи фізичних осіб (ПДФО) залежить від податкової резидентності фізичної особи-платника податків (далі – «фізична особа/особа»). Якщо особа визнається податковим резидентом України, оподаткуванню ПДФО підлягає її загальносвітовий дохід, отриманий за звітний (календарний) рік. Якщо особа визнається податковим нерезидентом України, оподаткуванню підлягає лише її дохід із джерелом походження з України. Доходом із джерелом походження з України вважається, в тому числі, будь-який дохід, отриманий від діяльності, яка ведеться на території України, незалежно від того, ким (резидентом чи нерезидентом) нараховується чи сплачується такий дохід.

Хто вважається податковим резидентом України?

Податковим кодексом України встановлено наступні критерії визначення податкової резидентності фізичної особи, які застосовують у порядку черговості*:

- місце проживання в Україні;
- місце **постійного** проживання в Україні;
- центр життєвих інтересів, який знаходиться в Україні;
- перебування в Україні не менше 183 днів протягом податкового (календарного) року;
- громадянство України**.

Згідно із Податковим кодексом України, нерезидентами визнаються фізичні особи, що не є резидентами України.

Практика визначення резидентності особи

Фізична особа визначає свій статус як податкового резидента чи нерезидента самостійно кожного звітного року. Податкові органи можуть не погодитись з рішенням особи та оспорити його.

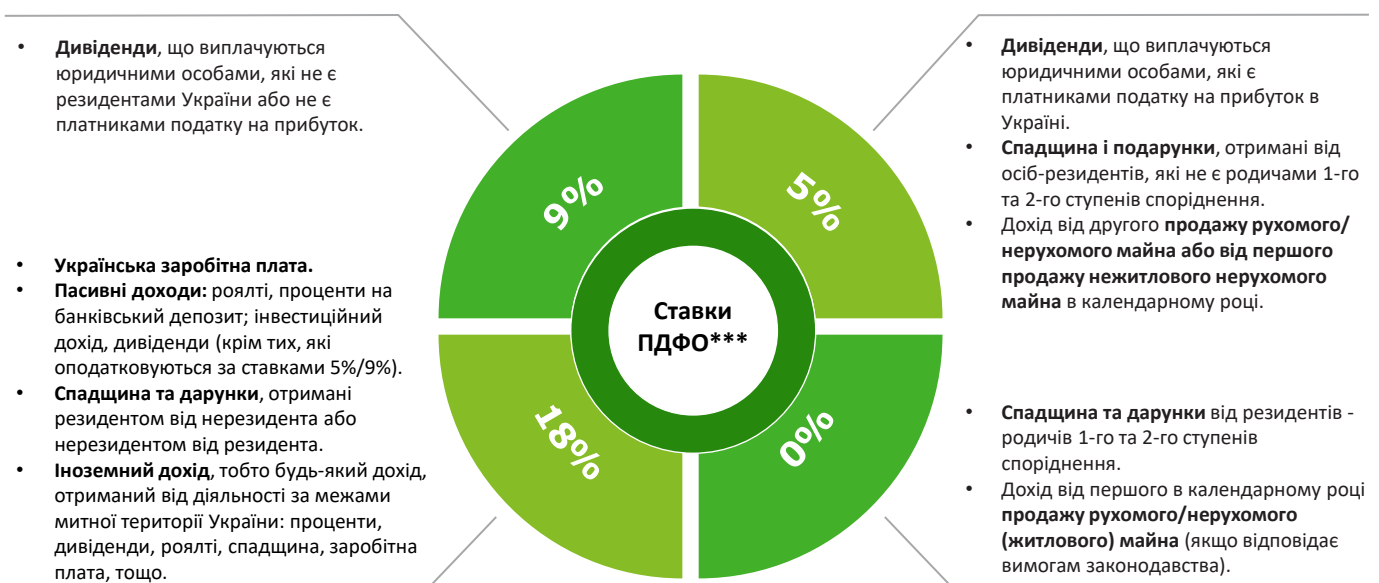
Як податківцям, так і фізичним особам буває складно визначити статус податкового резидента, використовуючи такі критерії, як «місце проживання», «місце постійного проживання» та/або «центр життєвих інтересів». Тому на практиці часто визначальним критерієм на практиці є кількість днів, проведених в Україні впродовж звітного (календарного) року. Так, фізична особа вважається податковим резидентом України, якщо вона перебуває в Україні не менше 183 днів (у сукупності) протягом певного звітного (календарного) року, враховуючи дні приїзду та від'їзду з України як дні, повністю проведені в Україні

З практичної точки зору, шанси на визнання податковими органами громадянина України нерезидентом України збільшуються у випадку оформлення такою особою виїзду на проживання за кордоном через міграційну службу та подання «виїзної» податкової декларації.

Варто врахувати, що у випадках визнання фізичної особи одночасно податковим резидентом України та іншої держави, спір між такою державою та Україною вирішується шляхом застосування положень Конвенції про уникнення подвійного оподаткування (якщо така Конвенція була укладена між Україною та такою державою).

Звітний рік

1 січня – 31 грудня (календарний рік).

* п. 14.1.213 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України

** Існують інші критерії, які застосовуються у виняткових випадках.

*** В діаграмі наведено частковий перелік видів доходів та ставок ПДФО, що застосовуються до таких доходів. Повний перелік закріплено в Податковому кодексі України. Зверніть увагу, до всіх доходів, що підлягають оподаткуванню ПДФО в Україні, додатково застосовується військовий 2 збір за ставкою 1,5% (див. також наступну сторінку).

Коли необхідно подавати податкову декларацію про майновий стан і доходи?

- Якщо податок з доходу, отриманого фізичною особою, не утримується податковим агентом (наприклад, роботодавцем), тоді такий дохід потрібно задекларувати через податкову декларацію про майновий стан і доходи (далі – «податкова декларація») та самостійно сплатити податок. Приклади такого доходу: іноземний інвестиційний дохід, **інший** іноземний дохід, подарунки, спадщина (в певних випадках) тощо.
- У разі подання клопотання про отримання податкової знижки (може бути застосовано лише до податкових резидентів України, які отримують заробітну плату від українського роботодавця) тощо.

Податкова декларація може бути подана:

- особисто платником податку;
- уповноваженою особою (за наявності довіреності);
- через електронний кабінет платника податків (за наявності Дія.Підпис, інших КЕП);
- Укрпоштою (відправлення документів необхідно здійснити не пізніше, ніж за 5 днів до закінчення строку подання декларації).

Усунення подвійного оподаткування*

За загальним правилом, якщо іноземний дохід **резидента України** оподатковується в країні походження **доходу**, сплачений іноземний податок можна зарахувати в Україні проти українського податку **на цей дохід**, якщо між Україною та відповідною країною є чинний договір про уникнення подвійного оподаткування.

Для отримання права на зарахування податків та зборів, сплачених за межами України, фізична особа зобов'язана отримати від повноважного органу країни, де отримується такий дохід (прибуток), довідку про суму сплаченого податку/збору, а також про базу та/або об'єкт оподаткування. Довідка повинна бути належним чином легалізована.

Військовий збір

Військовий збір за ставкою 1,5% застосовується до всіх доходів, що підлягають оподаткуванню ПДФО в Україні. Сплата військового збору також відображається в податковій декларації. При цьому, при застосуванні податковими резидентами норм статті 13 Податкового кодексу України, військовий збір не підлягає зарахуванню (на відміну від ПДФО) та сплачується фізичною особою у будь-якому випадку.

Штрафи за несвоєчасне подання декларації:

- **Штраф за неподання або несвоєчасне подання** податкової декларації відповідно до Податкового кодексу України становить **340 гривень**.
- **Наступне несвоєчасне подання податкової декларації** протягом календарного року платником податків, до якого вже було застосовано штраф за такі дії, – **1 020 гривень**.
- **Неподання або несвоєчасне подання декларацій** про доходи тягне за собою також потенційне накладення адміністративного штрафу у розмірі від трьох (51 гривня) до восьми (136 гривень) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Правила КІК в Україні

- В Україні з 2022 року запроваджено концепцію оподаткування прибутку контрольованих іноземних компаній (КІК) на рівні контролюючої фізичної або юридичної особи (контролера іноземної компанії).
- Звітним (податковим) періодом для КІК є календарний рік або інший звітний період, що закінчується протягом календарного року. 2022 рік був першим звітним періодом, за який фізичній особі необхідно подати КІК-звітність, у разі, якщо така особа володіє контрольованою іноземною компанією або структурою, що прирівнюється до такої компанії згідно з законом.
- КІК-звітність за 2022 рік необхідно подати разом із податковою декларацією про майновий стан і доходи до 1 травня 2024 року.
- В деяких випадках доходи іноземних КІК звільняються від оподаткування в Україні. Якщо КІК розподіляє дивіденди на користь контролера, вони оподатковуються за загальним правилом (9% ПДФО та 1.5% військового збору). В інших випадках контролеру необхідно буде сплатити 18% ПДФО та 1.5% військового збору з нерозподіленого прибутку КІК.

Штрафи за несвоєчасну сплату податків

За несвоєчасну сплату податків (за умови своєчасного подання податкової декларації):

- **5%** від суми податку до сплати (+ пеня) – у разі затримки до 30 календарних днів включно;
- **10%** від суми податку до сплати (+ пеня) – у разі затримки більше ніж 30 календарних днів.
- Ті самі дії, вчинені платником податку **умисно**, тягнуть за собою накладення від **25% до 50%** (якщо вчинено повторно протягом 3 років) штрафу від суми визначеного податкового зобов'язання.

Чим ми можемо допомогти?

1 Консультавання фізичних осіб з питань оподаткування

Наша команда допомагає фізичним особам оцінити потенційні або фактичні податкові наслідки, пов'язані з визнанням чи зміною податкової резидентності та отриманням різних видів доходів в Україні та за кордоном. Ми допомагаємо клієнтам розробляти власні стратегії, спрямовані на коректну сплату податків та уникнення подвійного оподаткування.

3 Послуги для роботодавців та їхніх працівників в Україні

Ми допомагаємо нашим клієнтам:

- готувати річні податкові декларації фізичних осіб для працівників компаній;
- проводити зустрічі з працівниками для пояснення практичних аспектів застосування податкового законодавства України та надання попередньої оцінки податкових наслідків, пов'язаних з міжнародним переміщенням працівників та отриманням певних видів доходів тощо;
- проводити навчальні семінари для працівників з питань оподаткування фізичних осіб в Україні та за кордоном.

5 Допомога в питаннях пенсійного забезпечення та сплати єдиного соціального внеску

Ми допомагаємо клієнтам готувати та подавати документи для участі в пенсійних планах, здійснювати регулярні платежі, отримувати довідки про застосування пенсійного законодавства (Certificate of coverage).

2 Допомога в підготовці податкової декларації

- Допомагаємо підготувати річну податкову декларацію (та за потреби звіт для контролера KIK) та подати її до податкових органів України.
- Готуємо розрахунки належних до сплати податків та допомагаємо в їх сплаті.
- Допомагаємо отримати податковий кредит чи податкову знижку у випадках, передбачених законодавством України.

4 Послуги Global Mobility для роботодавців

Компанія «Делойт» в Україні пропонує українським роботодавцям та їхнім працівникам консультаційні послуги з питань дотримання вимог законодавства країни перебування. Крім цього, послуги з Global Mobility включають надання консультацій для фізичних осіб – працівників компаній та їхніх роботодавців як в Україні, так і за кордоном, а також супровід під час підготовки й подання податкової звітності та сплати податку на доходи таких фізичних осіб.

Надаючи послуги з Global Mobility, «Делойт» в Україні взаємодіє з клієнтом як single point of contact.

6 Послуги з подання заяв та отримання довідок у державних органах України

Отримуємо довідки про:

- подану декларацію про майновий стан і доходи та сплачені податки;
- перетинання особою державного кордону;
- підтвердження статусу податкового резидента України для уникнення подвійного оподаткування тощо.

Андрій Серветник

Партнер, керівник практики з оподаткування фізичних осіб, міжнародного оподаткування та обслуговування приватних клієнтів

aservetnyk@deloitte.ua

+38 (050) 357 87 49

Світлана Тувовська

Старша менеджерка практики з оподаткування фізичних осіб, міжнародного оподаткування та обслуговування приватних клієнтів

stuzovska@deloitte.ua

+38 (067) 505 66 50

Катріна Мафардже

Молодша менеджерка з оподаткування доходів фізичних осіб податково-юридичного департаменту

kmafardzhe@deloitte.ua

+38 (073) 155 00 68

Назва «Делойт» стосується однієї чи більшої кількості юридичних осіб, які входять до складу організації «Делойт Туш Томацу Лімітед» («ДТТЛ»), глобальної мережі фірм у її складі та їхніх пов'язаних сторін (надалі разом – «Організація «Делойт»»). ДТТЛ (також іменується як «Делойт Глобал») і кожна з фірм у її складі та пов'язані сторони є самостійними та незалежними юридичними особами, які не мають права накладати або приймати від імені одне одного зобов'язання стосовно третіх сторін. ДТТЛ і кожна з фірм у її складі та пов'язані сторони відповідають тільки за власні дії та упушення, а не за дії та упушення одне одного. ДТТЛ не надає послуг клієнтам. Дізнатися більше ви можете за посиланням www.deloitte.com/about.

Компанія «Делойт» є провідним постачальником послуг у сфері аудиту і надання впевненості, оподаткування та права, консалтингу, фінансового консультування та управління ризиками для приблизно 90% компаній із п'ятисот найбільших компаній світу за щорічним рейтингом журналу «Форчун» і для тисяч приватних компаній. Наші фахівці досягають вимірюваних та тривалих результатів, які допомагають зміцнити довіру суспільства до ринків капіталу, змушують клієнтів мінятися та процвітати, а також прокладати шлях до побудови потужної економіки, справедливого суспільства та сталого світу. Історія компанії «Делойт» налічує більше 175 років, а географія діяльності охоплює понад 150 країн та територій світу. Дізнатися більше стосовно того, яким чином приблизно 415,000 фахівців компанії «Делойт» спрямовують свої професійні зусилля на досягнення результатів, які мають значення, ви можете на сайті компанії за посиланням www.deloitte.com.

Це повідомлення містить інформацію лише загального характеру, і ані «Делойт Туш Томацу Лімітед» («ДТТЛ»), ані глобальна мережа її фірм-учасників або пов'язаних з ними осіб (надалі разом – «Організація «Делойт»») не надають професійних консультацій або послуг за допомогою цього повідомлення. Перш ніж ухвалити будь-яке рішення чи вдатися до будь-яких дій, які можуть зашкодити вашому фінансовому становищу або бізнесу, рекомендуємо звернутися за консультацією до кваліфікованого професійного консультанта.

Жодних заяв, гарантій або засвідчень (прямо виражених або які мають на увазі) не надається стосовно правильності або повноти інформації у цьому повідомленні, і жодна юридична особа, яка входить до ДТТЛ, фірми у її складі, пов'язані сторони, працівники або агенти не відповідають за будь-які збитки або шкоду, які виникли, прямо або опосередковано, у зв'язку із будь-якою особою, яка покладається на це повідомлення. ДТТЛ і кожна з фірм у її складі та їхні пов'язані сторони є самостійними та незалежними юридичними особами.